

Anmälan om svar på remiss av En långsiktigt hållbar migrationspolitik (SOU 2020:54)

Remiss från Justitiedepartementet

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Anmälan om svar på remissen godkänns.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Regeringen beslutade den 14 juni 2019 att tillsätta en parlamentarisk kommitté (Migrationskommittén). Migrationskommittén har haft i uppdrag att ta ställning till utformningen av den framtida svenska migrationspolitiken i syfte att fastställa en ordning som är långsiktigt hållbar. Utgångspunkten för uppdraget har varit att migrationspolitiken ska vara human, rättssäker och effektiv. Kommittén föreslår bland annat följande:

Uppehållstillståndens längd

Tidsbegränsade uppehållstillstånd som huvudregel. Vid överföring av skyddsbehövande till Sverige (vidarebosättning) ska undantag göras från huvudregeln och permanent uppehållstillstånd beviljas direkt.

- Arbetstillstånd får beviljas för skyddsbehövande
- Det första uppehållstillstånd som beviljas en flykting ska vara tidsbegränsat och gälla i tre år, om inte tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Giltighetstiden får inte vara kortare än ett år.
- Om ett nytt uppehållstillstånd ska beviljas en flykting ska även det nya uppehållstillståndet vara tidsbegränsat. Det nya tillståndet ska gälla i två år. Om vissa krav är uppfyllda föreslår kommittén att ett permanent uppehållstillstånd ska kunna beviljas efter ansökan.
- Det första uppehållstillstånd som beviljas en alternativt skyddsbehövande ska vara tidsbegränsat och gälla i 13 månader.
- Om ett nytt uppehållstillstånd ska beviljas en alternativt skyddsbehövande ska även det nya tillståndet vara tidsbegränsat. Det nya tillståndet ska gälla i två år, om inte tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Giltighetstiden får inte vara kortare än ett år.

Permanent uppehållstillstånd

Permanent uppehållstillstånd ska endast få beviljas om utlänningen uppfyller krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap, kan försörja sig och det med hänsyn till

utlänningens förväntade levnadssätt inte råder tveksamhet om att ett permanent uppehållstillstånd bör beviljas. Ett permanent uppehållstillstånd ska också förutsätta att utlänningen haft tidsbegränsade uppehållstillstånd i Sverige i minst tre år. Barn och personer som har rätt att uppbära allmän pension eller garantipension ska vara undantagna från de uppställda kraven.

Anhöriginvandring

Om en utlänning har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd och denne har välgrundade utsikter att beviljas ett varaktigt uppehållstillstånd, ska uppehållstillstånd ges till exempelvis en utlänning som är make eller sambo till utlänningen, m. fl.

Försörjningskrav vid anhöriginvandring

Kommittén föreslår att det som huvudregel ska ställas ett försörjningskrav som villkor för uppehållstillstånd på grund av anknytning.

Uppehållstillstånd på grund av humanitära skäl

Om uppehållstillstånd inte kan beviljas på annan grund, ska tillstånd få beviljas en utlänning om det vid en samlad bedömning av utlänningens situation finns sådana synnerligen ömmande omständigheter att han eller hon bör tillåtas stanna i Sverige, tidsbegränsat till 13 månader.

Övriga skyddsbehövande

Kommittén föreslår att kategorin övriga skyddsbehövande ska utmönstras ur utlänningslagen (2005:716).

Varaktigt bosatta

Kommittén föreslår att för att beviljas ställning som varaktigt bosatt i Sverige och därmed få ett permanent uppehållstillstånd ska det krävas att sökanden uppfyller de krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap samt vandel som krävs för att beviljas ett sådant uppehållstillstånd samt ett försörjningskrav.

Säkra och lagliga vägar

Kommittén bedömer att Sverige bör verka för att det internationella samarbetet för vidarebosättning av kvotflyktingar vidareutvecklas och utvidgas.

Stockholms stad har fått remissen för yttrande och svarar med anledning av den korta remisstiden genom stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden och Stockholms Stadshus AB. Med anledning av den korta remisstiden har respektive förvaltning för arbetsmarknadsnämnden och kulturnämnden svarat med kontorsyttranden. Stockholms Stadshus AB har avstått från att svara.

Stadsledningskontoret vill särskilt påpeka det positiva i ansatsen att skapa en hållbar migrationspolitik som vilar på en ansats om långsiktiga förutsättningar men anser bland annat att de av kommittén framlagda förslagen inte i tillräcklig utsträckning belyses ur ett perspektiv av vilka effekter och konsekvenser de får för landets kommuner.

Arbetsmarknadsförvaltningen ser flera svårigheter med de förslag som betänkandet redogör för och anser att effekterna av förslagen är svårbedömda.

Kulturförvaltningen menar att det finns ett stort behov av konstruktiva lösningar men ny lagstiftning kan skapa behov av ökade resurser.

Socialnämnden övergripande synpunkt är att förslagets påverkan på kommunerna inte framgår fullt ut i utredningen och hade gärna sett en mer djupgående konsekvensanalys.

Utbildningsnämnden delar utredningens konsekvensbeskrivning av tidsbegränsade uppehållstillstånd och hur dessa kan påverka elevernas möjligheter att tillgodogöra sig utbildning.

Mina synpunkter

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Anmälan om svar på remissen godkänns.

Stockholm den 13 januari 2021

ANNA KÖNIG JERLMYR

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. En långsiktigt hållbar migrationspolitik (SOU 2020:54)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden Karin Wanngård, Emilia Bjuggren, Jan Valeskog och Kadir Kasirga (alla S) enligt följande.

Det är beklagligt att finansborgarrådet och majoriteten har valt att hantera detta viktiga ärende som ett anmälningsärende och därmed avstått från att öppet redovisa sina ställningstaganden kring den framtida migrationspolitiken. Istället gömmer man sig bakom stadsledningskontorets yttrande som de facto innebär att man ställer sig bakom Migrationskommitténs förslag på utformningen av den framtida migrationspolitiken. Det försvarar yttrandet och gör att otydligheten kring vad Stockholms stad tycker blir större. Därigenom står den politiska majoriteten inte upp för Stockholm i en för vår stad viktig fråga.

Motiveringen till att ärendet behandlades som ett anmälningsärende anges vara att remisstiden var kort. Det är förvisso ett problem med korta remisstider men i detta fall var det inte remisstiden som omöjliggjorde en demokratisk behandling av ärendet. Att inte hantera en såhär genomgripande och viktig fråga i kommunstyrelsen tyder på i bästa fall oförmåga och i sämsta fall ett försök att dölja en djup politisk oenighet inom majoriteten.

Att finansroteln hos Justitiedepartementet begärde om förlängd remisstid med mer än tre månader (till 31 mars 2021) trots att remisstiden var satt till 7 december 2020 är inte bara ovanligt utan visar också att själva syftet med hanteringen varit att man inte vill behandla frågan politiskt. Det hade varit förståeligt om roteln hade begärt anstånd till 17 december, dagen efter kommunstyrelsens enda sammanträde i december. Kutymen är att begära anstånd för en förlängd remisstid med ytterligare några veckor, inte månader. Särskilt om det är ett betänkande som har en kort remisstid.

Remissvaren från berörda nämnder var klara i mitten av november vilket innebär att finansroteln hade flera veckor på sig att skriva fram ärendet till borgarrådsberedningen och kommunstyrelsen. Sveriges migrationspolitik är viktig för Stockholm ur många aspekter och förtjänar att få en politisk hantering.

Vi anser att finansborgarrådet i egenskap av ordförande för kommunstyrelsen måste säkerställa att detta inte sker igen och att rotlarna följer delegationsordningen och de rutiner som finns för ärendehantering. I den mån tiden är knapp bör möjligheten för kommunstyrelsen att yttra sig prioriteras. Den demokratiska processen i Stockholm måste värnas.

När det gäller själva sakfrågan instämmer vi i att det finns ett värde i att skapa långsiktighet och breda överenskommelser utifrån de utgångspunkter om mänskliga rättigheter och asylrätt som präglat demokratiska samhällen under lång tid. Migrationspolitiken ska därför vara human, rättssäker och effektiv. Utifrån de utgångspunkterna menar vi att flera av förslagen som presenteras inte harmoniserar med intentionerna som lyfts i betänkandet. Vi hade önskat att kommittén hade tagit större hänsyn till forskning och konsekvensanalyser som har gjorts inom ramen för utredningen. Det är noterbart att partierna som styr Stockholm genom hanterandet av detta ärende i allt väsentligt har valt att acceptera kommitténs förslag även om samma partier på nationell nivå valt att vara kritiska utifrån vitt skilda utgångspunkter. Vi anser att de negativa konsekvenserna för stockholmarna, nyanländas etablering och företagens tillväxt borde ha uppmärksamats i ett yttrande från Stockholms stad. Vi hade önskat att majoriteten tydligt hade framfört invändningar mot flera av förslagen och i synnerhet förslaget som rör uppehållstillståndens längd.

För att asylrätten ska värnas ska den som är på flykt få hjälp och skydd. De som har rätt till skydd och beviljas uppehållstillstånd i Sverige ska ges förutsättningar att snabbt komma in i samhället och etablera sig genom jobb och studier. De som saknar asylskäl och får avslag ska snabbt återvända.

För att människor som har beviljats uppehållstillstånd ska kunna etablera sig på ett bra sätt så kan vi inte ha ett system där huvudregeln är tidsbegränsade uppehållstillstånd. Permanent uppehållstillstånd bör vara huvudregel eftersom det underlättar etableringen i samhället för individen som vet att den har fått en fristad. Trygga människor vågar tänka på framtiden. Med vetskapen om att skyddet inte är begränsat till tre år eller 13 månader kan individen fokusera på att integrera sig i samhället istället för att oro sig för en förnyad asylprocess. Vår utgångspunkt är att de nya invånarna kommer att bidra till att skapa tillväxt i vårt land. Men det förutsätter att de är trygga i att de får vara med och att de tillsammans med sina familjer kan rota sig här. Vi oroar oss för att barn i familjer som beviljas tidsbegränsade uppehållstillstånd utsätts för en enorm stress och att deras välmående påverkas negativt med en osäker och utsatt migrationsstatus.

Förslaget om tidsbegränsade uppehållstillstånd riskerar dessutom att innebära att en betydande administration och byråkrati ska byggas upp för att ta sig an de många ansökningar som kommer att uppstå till följd av att i stort sett alla uppehållstillstånd som beviljas är tillfälliga. Det kan inte anses ligga i linje med att migrationspolitiken ska vara effektiv med en mycket stor administrativ apparat. Vi ser framför oss långa handläggningstider, höga kostnader för Migrationsverket och längre etableringstid. Staden kommer även att påverkas av en ökad administration. Detta är synpunkter som hade kunnat framföras om ärendet hade behandlats på ett bättre sätt.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

Denna utredning föreslår långtgående förändringar av den svenska migrationspolitiken som även kommer att få följdverkningar för kommunernas möjligheter att bidra till integration av nyanlända. Därför menar vi att det är mycket anmärkningsvärt att utredningen endast behandlas av borgarrådsberedningen i form av ett anmälningsärende. Vi kan inte se någon

godtagbar anledning till att ärendet inte behandlades vid kommunstyrelsens sista sammanträde innan årsskiftet.

Vänsterpartiet menar att utredningens förslag inte bidrar till en långsiktigt hållbar, rättssäker och human asyl- och flyktingpolitik. Därför avstyrker vi liggande lagförslag och förordar istället en återgång till en lagstiftning som bygger på den tidigare utlänningslagen och som grundar sig i asylrätten, i solidariteten mellan människor och i en robust välfärd.

Liksom flertalet andra remissinstanser menar vi att tillfälliga uppehållstillstånd riskerar att motverka integration och därmed även arbetsmarknadsetableringen för nyanlända. De föreslagna längderna på tidsbegränsade uppehållstillstånd är dessutom så korta att de särskiljer sig från genomsnittet i Europeiska unionen (EU). Utredningen saknar även en konsekvensanalys av hur lagförslagen kommer påverka kommunerna och deras insatser inom arbetsmarknads- och integrationsområdet.

Därtill har bostadsbristen inte beaktats i utformningen av försörjningskraven vid anhöriginvandring, vilket innebär att kraven i många fall blir orimliga. Det är också problematiskt att utredningen uttrycker att förslaget om språk- och samhällskunskapskrav kan motverka negativa integrationseffekter samtidigt som forskningsstöd saknas för att dessa krav skulle öka integrationen.

Slutligen menar vi att tillfälliga uppehållstillstånd som huvudregel riskerar att få långtgående konsekvenser för kvinnor och barn som utsätts för våld av anknytningsperson. Med ett överhängande hot om utvisning finns risken att kvinnor stannar kvar i en våldsam relation, eftersom alternativet upplevs som ännu sämre. Utredningens förslag ligger därför vare sig i linje med de jämställdhetspolitiska målen som regeringen satt upp eller Barnkonventionen som varit svensk lag sedan förra årsskiftet.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av Karin Wanngård, Jan Valeskog och Emilia Bjuggren (alla S) med hänvisning till Socialdemokraternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av Clara Lindblom och Rashid Mohammed (båda V) med hänvisning till Vänsterpartiets särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av Peter Wallmark (SD) enligt följande.

Sverigedemokraterna beklagar att regeringen i sitt val av fokusområden valt att förbise viktiga delar av migrationspolitiken. Det är märkligt att kommitténs ämnesområde tycks ha begränsats till att i princip endast omfatta vissa detaljer inom asylinvandring och familjeåterförening.

Att flera för kommunerna viktiga frågor inte berörs av kommittén beror dels på snäva direktiv från regeringen, men också på att kommittén i många fall inte kunde nå en överenskommelse.

Sverigedemokraterna hade istället förordat att en parlamentarisk kommitté skulle fokusera på att utreda viktiga principiella frågor kring asylrätten och dess tolkning, om definitionen av en human asylpolitik, om asylförfarandet, om mottagandet av asylsökande och nyanländas etablering i samhället, om vikten att få till en enhetlig migrationspolitik utan målkonflikter och självmotsägelser, samt om reformer för att förbättra arbetet med verkställandet av utvisningsbeslut.

Vi delar kommitténs uppfattning att uppehållstillstånd som huvudregel bör vara tidsbegränsade. Vi anser dock att skyddsbehovet regelbundet bör prövas då Sverige och i förlängningen även Stockholms stad inte har några förpliktelser gentemot utlänningar utan skyddsbehov.

Stockholm är i ett akut behov av minskad asylinvandring. Vi motsätter oss därför kommitténs slutsats om behovet att utöka säkra och lagliga vägar för skyddsbehövande personer. Vi anser att principen om första säkra land, och i slutändan flyktingbegreppet i sig, utgår från att personer i behov av skydd söker skydd i det närmaste säkra landet. I sådana fall finns inget behov av några särskilda vägar genom andra länder, i de fall det räcker med att korsa en enda landsgräns för att nå säkerhet.

Vår utgångspunkt är att kostnaderna och ansvaret för asylsökande ska bäras av staten, inte av kommunerna. Vi saknar därför förslag som begränsar asylsökandes rätt att bosätta sig fritt i Sverige. Att nuvarande ordning haft en negativ påverkan på integration och utanförskap är välkänt. Att avskaffa EBO-bestämmelserna skulle leda till att Migrationsverket på centralt håll hade kunnat fördela asylsökande jämnt över landet och därmed kunnat undvika att förvärra den segregation som blir allt mer påtaglig.

Vi finner det också märkligt att 12 av förslaget totalt 93 remissinstanser är organisationer som bedriver politiska kampanjer för att i princip öppna Sveriges gränser. Av alla de 93 instanserna finns inte en enda organisation som förespråkar en balanserad eller restriktiv migrationspolitik.

Ett annat viktigt iakttagande är varför regeringen anser att det är relevant att inhämta synpunkter från Sveriges muslimska råd (SMR) på förslaget. Sveriges muslimska råd är en organisation som officiellt avvecklades i december 2019, men som när den fanns fungerade som Muslimska brödraskapets filial i Sverige. Då Muslimska brödraskapet har väldokumenterade kopplingar till internationell terrorism och religiös extremism borde det väcka reflektioner hos regeringen på om SMR verkligen kan anses som en lämpligt remissinstans.

Ersättaryttrande gjordes av Lisa Palm (Fi) med hänvisning till Vänsterpartiets särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Regeringen beslutade den 14 juni 2019 att tillsätta en parlamentarisk kommitté (Migrationskommittén). Migrationskommittén har haft i uppdrag att ta ställning till utformningen av den framtida svenska migrationspolitiken i syfte att fastställa en ordning som är långsiktigt hållbar. Utgångspunkten för uppdraget har varit att migrationspolitiken ska vara human, rättssäker och effektiv. Kommittén föreslår bland annat följande:

Uppehållstillståndens längd

Tidsbegränsade uppehållstillstånd som huvudregel. Vid överföring av skyddsbehövande till Sverige (vidarebosättning) ska undantag göras från huvudregeln och permanent uppehållstillstånd beviljas direkt.

- Arbetstillstånd får beviljas för skyddsbehövande
- Det första uppehållstillstånd som beviljas en flykting ska vara tidsbegränsat och gälla i tre år, om inte tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Giltighetstiden får inte vara kortare än ett år.
- Om ett nytt uppehållstillstånd ska beviljas en flykting ska även det nya uppehållstillståndet vara tidsbegränsat. Det nya tillståndet ska gälla i två år. Om vissa krav är uppfyllda föreslår kommittén att ett permanent uppehållstillstånd ska kunna beviljas efter ansökan.
- Det första uppehållstillstånd som beviljas en alternativt skyddsbehövande ska vara tidsbegränsat och gälla i 13 månader.
- Om ett nytt uppehållstillstånd ska beviljas en alternativt skyddsbehövande ska även det nya tillståndet vara tidsbegränsat. Det nya tillståndet ska gälla i två år, om inte tvingande hänsyn till den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen kräver en kortare giltighetstid. Giltighetstiden får inte vara kortare än ett år.

Permanent uppehållstillstånd

Permanent uppehållstillstånd ska endast få beviljas om utlänningen uppfyller krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap, kan försörja sig och det med hänsyn till utlänningens förväntade levnadssätt inte råder tveksamhet om att ett permanent uppehållstillstånd bör beviljas. Ett permanent uppehållstillstånd ska också förutsätta att utlänningen haft tidsbegränsade uppehållstillstånd i Sverige i minst tre år. Barn och personer som har rätt att uppbära allmän pension eller garantipension ska vara undantagna från de uppställda kraven.

Anhöriginvandring

Om en utlänning har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd och denne har välgrundade utsikter att beviljas ett varaktigt uppehållstillstånd, ska uppehållstillstånd ges till exempelvis en utlänning som är make eller sambo till utlänningen, m. fl.

Försörjningskrav vid anhöriginvandring
Kommittén föreslår att det som huvudregel ska ställas ett försörjningskrav som villkor för uppehållstillstånd på grund av anknytning.

Upphållstillstånd på grund av humanitära skäl

Om uppehållstillstånd inte kan beviljas på annan grund, ska tillstånd få beviljas en utlänning om det vid en samlad bedömning av utlänningens situation finns sådana synnerligen ömmande omständigheter att han eller hon bör tillåtas stanna i Sverige, tidsbegränsat till 13 månader.

Övriga skyddsbehövande

Kommittén föreslår att kategorin övriga skyddsbehövande ska utmönstras ur utlänningslagen (2005:716).

Varaktigt bosatta

Kommittén föreslår att för att beviljas ställning som varaktigt bosatt i Sverige och därmed få ett permanent uppehållstillstånd ska det krävas att sökanden uppfyller de krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap samt vandel som krävs för att beviljas ett sådant uppehållstillstånd samt ett försörjningskrav.

Säkra och lagliga vägar

Kommittén bedömer att Sverige bör verka för att det internationella samarbetet för vidarebosättning av kvotflyktingar vidareutvecklas och utvidgas.

Stockholms stad har fått remissen för yttrande och svarar med anledning av den korta remisstiden genom stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden och Stockholms Stadshus AB. Med anledning av den korta remisstiden har respektive förvaltning för arbetsmarknadsnämnden och kulturnämnden svarat med kontorsyttranden. Stockholm Stadshus AB har avstått från att svara.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 19 november 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Staden bedriver sitt arbete rörande integration med utgångspunkt i kommunfullmäktiges mål 1.1 *I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskunskaper är kort* och mål 1.4. *I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet.*

Stadsledningskontoret vill särskilt påpeka det positiva i ansatsen att skapa en hållbar migrationspolitik som vilar på en ansats om långsiktiga förutsättningar.

Stadsledningskontorets anser att de av kommittén framlagda förslagen inte i tillräcklig utsträckning belyses ur ett perspektiv av vilka effekter och konsekvenser de får för landet kommuner. En mer utförlig och djupare analys om hur den aktuella målgruppen kan komma att påverka stadens olika verksamheter, så som socialtjänst, arbetsmarknadsåtgärder samt utbildningsområdet efterfrågas därför.

Den konsekvensanalys som finns i kommitténs ärende visar främst på de eventuella positiva konsekvenser och effekter som kan följa de förslag som lämnas i jämförelse med den tillfälliga lagen. Stadsledningskontoret hade önskat att jämförelsen mellan utlänningslagen,

vilken är ursprungsläget, hade varit tydligare och bättre visat på hur förslagen kan komma att påverka staden och samhället i stort.

Betänkandet föreslår att huvudregeln i det framtida mottagandesystemet ska vara tillfälliga uppehållstillstånd för de flesta nyanlända. Stadsledningskontoret vill påpeka att det är viktigt att skapa förutsägbarhet och motivation för individer att ta del av relevanta insatser från såväl kommunerna som staten.

Försörjningskravet förstärks i och med förslagen i betänkandet både för att få ett permanent uppehållstillstånd och för möjligheten till anhöriginvandring. Stadsledningskontoret tycker det är viktigt att det tydliggörs att arbetstillstånd får beviljas för skyddsbehövande med tidsbegränsat uppehållstillstånd. Samtidigt föreslås krav på studier inom sfi och samhällskunskap. Möjligheten till förvärvsarbete bör ställas i relation till kraven på omfattande studier och hur det ska kunna kombineras. Tidsbegränsade uppehållstillstånd kan också hindra arbetsgivare från att anställa nyanlända när arbetsgivare inte känner sig säkra på att kunna behålla sina anställda på längre sikt.

Stadsledningskontoret anser att det är bra att barn föreslås undantas från försörjningskravet. Stadsledningskontoret ser även positivt på förslaget om att särskilt ömmande omständigheter återinförs och skrivningen att vid bedömningen ska utlänningens hälsotillstånd, anpassning till Sverige och situation i hemlandet särskilt beaktas. Barn får också beviljas uppehållstillstånd enligt denna paragraf även om de omständigheter som kommer fram inte har samma allvar och tyngd som krävs för att tillstånd ska beviljas vuxna personer.

I betänkandet föreslås att målgruppen för migrationslagstiftningen utvidgas till alla som söker permanent uppehållstillstånd, det vill säga även studerande och arbetskraftsinvandrare. Gränsdragning gentemot kommande förslag om kunskapskrav för medborgarskap i den pågående *Utredningen om språk- och samhällskunskapskrav för svenskt medborgarskap och andra frågor om medborgarskap* behöver förtydligas.

Arbetsmarknadsförvaltningen

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 11 november 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Betänkandet *En långsiktig hållbar migrationspolitik* avser utformningen av migrationspolitiken i sin helhet. Arbetsmarknadsförvaltningen lämnar dock synpunkter enbart i de delar som berör eller kan tänkas få konsekvenser för förvaltningens ansvarsområde.

Av arbetsmarknadsförvaltningens verksamheter är det i första hand Vuxenutbildning Stockholm som berörs av förslagen i betänkandet. Jobbtorg Stockholm påverkas inte i samma utsträckning då målgruppen för betänkandet under denna fas i etableringsprocessen i första hand tar del av arbetsmarknadsinsatser från Arbetsförmedlingen.

Som en konsekvens av det ökade mottagandet av nyanlända under flyktingkrisen kring 2015 ökade antalet studerande inom *svenska för invandrare* (sfi) kraftigt under flera år. De senaste åren har mottagandet minskat och tendensen inom sfi har varit den motsatta med en stadig minskning av antalet studerande vid stadens sfi. I samband med flyktingkrisen 2016 infördes *lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige*. Lagen har sedan dess satt förutsättningarna för mottagande av nyanlända genom tillfälliga uppehållstillstånd som huvudregel. Förslagen i detta betänkande, *En långsiktig hållbar migrationspolitik*, innebär i stor utsträckning att de förutsättningar som gällt under den tillfälliga lagen permanentas.

Arbetsmarknadsförvaltningen möter den målgrupp som berörs av betänkandet framförallt inom sfi och samhällsorientering. Målgruppen är en heterogen grupp och representeras av en mängd olika individer med skild bakgrund, förutsättningar, livssituation, motivation, mål och

drömmar. Forskningen pekar på att nyanlända möter flera strukturella hinder som försvårar en etablering på arbetsmarknaden. Diskriminering, höga krav på utbildning och språkkunskaper hos arbetsgivarna och situationen på bostadsmarknaden är några av dessa hinder. För personer med eftergymnasial utbildning är förutsättningarna för en gynnsam etablering i Sverige goda, medan personer med kort utbildningsbakgrund upplever fler hinder i sin strävan efter egen försörjning.

Betänkandet föreslår att huvudregeln i det framtida mottagandesystemet ska vara tillfälliga uppehållstillstånd för de flesta nyanlända. Arbetsmarknadsförvaltningen ser risker i detta framförallt utifrån den enskildes möjlighet till stabilitet och trygghet och därmed möjligheten att ta till sig sfi eller andra insatser som staden erbjuder.

Försörjningskravet förstärks i och med förslagen i betänkandet både för att få ett permanent uppehållstillstånd och för möjligheten till anhöriginvandring. Arbetsmarknadsförvaltningen ser positivt på och tycker det är viktigt att det tydliggörs att arbetstillstånd får beviljas för skyddsbehövande med tidsbegränsat uppehållstillstånd. Samtidigt föreslås krav på studier inom sfi och samhällskunskap. Möjligheten till förvärvsarbete bör här ställas i relation till kraven på omfattande studier och hur detta ska kunna kombineras. Tidsbegränsade uppehållstillstånd kan också hindra arbetsgivare från att anställa nyanlända när arbetsgivare inte känner sig säkra på att kunna behålla sina anställda på längre sikt.

Forskningen pekar på att den ovisshet som ett tillfälligt uppehållstillstånd innebär riskerar att ge negativa hälsoeffekter för individen. Situationen kan skapa stress och annan psykisk påfrestning som i sin tur minskar möjligheterna att uppnå kraven för ett permanent uppehållstillstånd.

Arbetsmarknadsförvaltningen vill särskilt lyfta situationen för personer med kort utbildningsbakgrund och deras möjlighet att få ett permanent uppehållstillstånd under de förutsättningar som betänkandet sätter. För ett permanent uppehållstillstånd föreslås ett krav på godkänt resultat (betyg A–E) på lägst kurs C i sfi. För gruppen kortutbildade bedöms det som mycket svårt att uppnå detta krav.

Som kurser inom sfi idag är utformade finns det dessutom förhållandevis små förutsättningar att ge det stöd som behövs på individnivå för att kortutbildade ska klara de krav som ställs i betänkandet. Studier inom sfi bygger på att eleven tar ett stort eget ansvar för sin egen progression.

Ett ökat krav på kunskaper i svenska kan å andra sidan bidra till att stärka elevernas motivation. Erfarenheter från de ungdomar som studerar genom den *nya gymnasielagen* är att de höga kraven på studier gett en ökad motivation. Motivationen har i detta fall främst varit att få en yrkesutbildning och inte i första hand språket. Viktigt att påpeka är även att NGL-eleverna till skillnad från hela målgruppen för sfi är unga, ofta har studievana och i högre utsträckning är motiverade till studier.

Betänkandet ger förslag på att både krav på svenska och samhällskunskap ska ställas för att permanent uppehållstillstånd ska beviljas. Vad gäller krav på samhällskunskap skulle en möjlighet i Stockholm kunna vara att använda sig av den regiongemensamma struktur som idag finns för samhällsorientering. Arbetsmarknadsförvaltningen är positiv till att använda befintliga strukturer för samhällsorientering. Ett eventuellt kunskapsprov kopplat till samhällsorientering behöver dock överväga ökad nationell styrning i innehåll, kursplan och upplägg för att ett prov ska kunna uppfylla krav på likvärdighet och rättssäkerhet. Idag erbjuds samhällsorientering främst för personer inom etableringsprogrammet men är frivillig för en utökad målgrupp (vissa anhöriginvandrare).

Med betänkandet föreslås att målgruppen för migrationslagstiftningen utvidgas till alla som söker permanent uppehållstillstånd, det vill säga även studerande och arbetskraftsinvandrare. Gränsdragning gentemot kommande förslag om kunskapskrav för medborgskap i den pågående *Utredningen om språk- och samhällskunskapskrav för svenskt medborgarskap och andra frågor om medborgarskap* behöver förtydligas.

För staden som arbetsgivare ställer kraven på godkända betyg inom sfi och kunskapstest inom samhällsorientering större krav på lärare och samhällsvägledare som även riskerar att utsättas för högre press från studerande då vikten av att få godkänt betyg och klara test ökar.

De ekonomiska konsekvenserna av de föreslagna förändringarna i betänkandet är i nuläget svårbedömda. Ökade krav på deltagande kan öka resursbehovet samtidigt som inflödet av deltagare i sfi och samhällsorientering sedan en tid tillbaka är sjunkande

Kulturförvaltningen

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 6 november 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturförvaltningen har tittat på utredningens förslag utifrån förvaltningens verksamhet och uppdrag. Detta yttrande avser därmed inte att kommentera lagförslaget utifrån ett juridiskt eller ekonomiskt perspektiv. Förvaltningen redovisar i detta yttrande de insatser som riktades mot nyanlända främst under åren 2015 och 2016.

Mottagandet av asylsökande och nyanlända i kommuner kräver ett fungerande mottagningssystem med samordnade etableringsinsatser. Det finns ett stort behov av konstruktiva lösningar hos både stat och kommun för att bland annat utveckla samarbetet med Migrationsverket, asylboenden och det ideella föreningslivet. Detta blir exempelvis extra tydligt när civilsamhällets stödinsatser har svårt att nå målgrupperna på grund av otydliga kontaktvägar.

Det kan även finnas behov av ökad kompetens över hur olika aktörer möter nyanlända inte minst barn och unga. Detta gäller kulturaktörer såväl som anställda vid offentliga kulturinstitutioner och personer inom civilsamhället som genomför insatser. Den nya lagstiftningen kan skapa nya behov av stöd och information hos asylsökande och nyanlända. Detta kan bli synligt inte minst på biblioteken dit många söker sig för information. Bibliotekens arbete med kunskapsspridning riktat mot nyanlända är en viktig och självklar uppgift för biblioteken, med stöd i lagstiftningen. Detta arbete innebär dock ökade behov av kompetensutveckling och resurser samt ökad tydlighet i vad som ingår i biblioteksanställdas grunduppdrag för att bättre kunna möta målgruppen nyanlända och asylsökande.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 17 november 2020 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar om En långsiktigt hållbar migrationspolitik (SOU 2020:54).

Reservation anfördes av Karin Gustafsson m. fl. (S), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Jackie Nylander och Björn Häll Kellerman (båda V), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Anna Rantala Bonnier (Fi) som instämde i reservationerna från (S) och (V).

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 26 oktober 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens övergripande synpunkt är att förslagets påverkan på kommunerna inte framgår fullt ut i utredningen. Förvaltningen hade gärna sett en mer djupgående

konsekvensanalys där eventuellt ökad belastning för socialtjänst och övriga kommunala insatser hade belysts tydligare utifrån vad förslagen om tillfälliga uppehållstillstånd riskerar att medföra kring psykisk ohälsa, bristande etablering på arbetsmarknaden och integrering i samhället i stort.

Förvaltningen anser att det är problematiskt att det i utredningen uttrycks att förslaget om språk- och samhällskunskapskrav kan motverka negativa integrationseffekter samtidigt som det inte finns forskningsstöd för att dessa krav skulle öka integrationen.

Konsekvensanalysen som ingår i ärendet lyfter främst fram de eventuella positiva effekter som kan finnas utifrån förslagen i jämförelse med den tillfälliga lagen även om man i inledningen av konsekvensanalysen skriver att jämförelserna främst har gjorts utifrån utlänningslagen. Förvaltningen hade önskat att utredningen i konsekvensanalysen tydligare hade satt förslagen i relation till utlänningslagen som ju är ursprungsläget. Det hade då blivit enklare för kommunerna att få en bild över vilka konsekvenser de nya förslagen kan innebära för nyanländas hälsa och i förlängningen för samhället.

Förvaltningen anser att det är bra att man i utredningen föreslår att barn undantas från försörjningskravet. Förvaltningen ser även positivt på förslaget om att särskilt ömmande omständigheter återinförs och skrivningen att vid bedömningen ska utlännings hälsotillstånd, anpassning till Sverige och situation i hemlandet särskilt beaktas. Barn får också beviljas uppehållstillstånd enligt denna paragraf även om de omständigheter som kommer fram inte har samma allvar och tyngd som krävs för att tillstånd ska beviljas vuxna personer.

För samtliga ärenden men särskilt när det gäller barn och unga vill förvaltningen framföra vikten av att utredningsarbetet pågår skyndsamt då det finns en risk att långa utredningstider påverkar den psykiska hälsan och motverkar integrering.

Det konstateras i utredningen att personer som befinner sig i socioekonomisk utsatthet löper större risk såväl att begå brott som att utsättas för brottslighet. Samtidigt konstateras att en följd av kommitténs förslag är att det kan bli vanligare att nyanlända skyddsbehövande och deras anhöriga lever i Sverige med tidsbegränsade tillstånd under en längre tid och att etableringen på arbetsmarknaden samt integrationen i samhällslivet i och med detta riskerar att fördröjas. Därmed införs ett vandelskrav (vandelsprövning är en svensk förrättning avseende prövning av en persons "(goda) levnadssätt" eller "medborgerliga pålitlighet"). Kontroll av vandel sker främst genom att undersöka om personen förekommer i polisens belastnings- eller misstankeregister eller motsvarande nationellt register för allvarliga brott med anknytning till egendomsbrott eller andra brott i samband med ekonomisk verksamhet. Då vandelskravet ska gälla från 15 år (straffmyndig ålder) anser förvaltningen att det system som föreslås ökar risken för att fler yngre personer som under en längre tid lever i ovisshet löper en förhöjd risk jämfört med tidigare att nekas permanent uppehållstillstånd utifrån brott som begåtts i ung ålder.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen om en långsiktigt hållbar migrationspolitik (SOU 2020:54).

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 november 2020 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämna det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av Kadir Kasirga (S), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Tina Kratz (V), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Martin Westmont (SD), *bilaga 1*.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 19 oktober 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar utredningens konsekvensbeskrivning av tidsbegränsade uppehållstillstånd och hur dessa kan påverka elevernas möjligheter att tillgodogöra sig utbildning. Enligt denna finns det en ökad risk för oro hos nyanlända barn till följd av osäkerhet kring levnadssituationen. Ur ett elevperspektiv är trygga förhållanden viktiga för att tillgodogöra sig utbildning.

Utbildningsförvaltningen konstaterar att en konsekvensanalys gällande jämställdhet samt barn och ungas rättigheter har genomförts i betänkandet. Utbildningsförvaltningen gör därför ingen ytterligare konsekvensanalys av detta.

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämna det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservationer m.m.

Socialnämnden

Reservation anfördes av Karin Gustafsson m. fl. (S) enligt följande.

1. Förvaltningens förslag till beslut godkännes delvis.
2. Därutöver anføres följande

Det är en mänsklig rättighet att söka skydd undan krig och förföljelse och det är en del av vårt ansvar som medmänniskor, att hjälpa människor i behov av stöd. När nästan 80 miljoner människor är på flykt på grund av krig och förföljelse får inte någon blunda eller avsäga sig ansvaret att hjälpa till. Som kommittén själv konstaterar kommer inte Sveriges regelverk att styra över hur migrant- och flyktingrörelser är i världen.

Vi delar uppfattningen om att migrationspolitiken ska vara human, rättssäker och effektiv. Utifrån den utgångspunkten menar vi att flera av förslagen som presenteras inte harmoniserar med intentionerna. Vi hade önskat att kommittén hade tagit större hänsyn till forskning och konsekvensanalyser som har gjorts inom ramen för utredningen. Några av förslagen som vi särskilt vill framföra synpunkter på är uppehållstillståndens längd och kraven vid anhöriginvandring.

För att asylrätten ska värnas ska den som är på flykt få hjälp och skydd. De som har rätt till skydd och beviljas uppehållstillstånd i Sverige ska ges förutsättningar att snabbt komma in i samhället och etablera sig genom jobb och studier. De som saknar asylskäl och får avslag ska snabbt återvända.

För att människor som har beviljats uppehållstillstånd ska kunna etablera sig på ett bra sätt så kan vi inte ha ett system där huvudregeln är tidsbegränsade uppehållstillstånd. Permanent uppehållstillstånd bör vara huvudregeln eftersom det underlättar etableringen i samhället för individen som vet att den har fått en fristad. Trygga människor vågar tänka på framtiden. Med vetskapen om att skyddet inte är begränsat till tre år eller 13 månader kan individen fokusera på att integrera sig i samhället istället för att oro sig för en förnyad asylprocess. Vår utgångspunkt är att de nya invånarna kommer att bidra till att skapa tillväxt i vårt land. Men det förutsätter att de är trygga i att de får vara med och att de tillsammans med sina familjer kan rota sig här. Vi oroar oss för att barn i familjer som beviljas tidsbegränsade uppehållstillstånd utsätts för en enorm stress och att deras välmående påverkas negativt med en osäker och utsatt migrationsstatus.

Dessutom riskerar förslaget om tidsbegränsade uppehållstillstånd innebära att en enorm administration och byråkrati ska byggas upp för att ta sig an de många ansökningar som kommer att uppstå till följd av att i stort sett alla uppehållstillstånd som beviljas är tillfälliga. Det kan inte anses ligga i linje med att migrationspolitiken ska vara effektiv med en gigantisk apparat. Vi ser framför oss långa handläggningstider, höga kostnader för Migrationsverket och längre etableringstid.

Kommittén har inte beaktat förutsättningarna i Stockholm och andra kommuner i utformande av förslagen kring försörjningskraven vid anhöriginvandring. I Stockholm är bostadsbristen enorm vilket innebär att med krav som föreslås gälla om att anknytningspersonen ska ha en bostad av tillräcklig storlek och standard för sig och den anhörige är orimliga. Bristen på hyresrätter och högt marknadspris på bostäder kommer att försvåra för många.

Slutligen vill vi framhålla att det är viktigt att migrationspolitiken som ska fastslås är långsiktig, tar fasta på evidens och samtidigt står upp för värden om öppenhet, humanitet och rättssäkerhet

Reservation anfördes av Jackie Nylander och Björn Häll Kellerman (båda V) enligt följande.

1. Att avslå förslaget
2. Att därutöver utöver anföras

Det förslag som har hastat fram och nu ligger på bordet är inget som borde tvingas igenom utan istället bör utredningen förpassas till papperskorgen. Utöver att försvåra asyl och inskränka rättigheter för människor på flykt så kommer ett införande av lagen få långtgående konsekvenser för kommuner. I underlaget finns det ingen konsekvensanalys av hur lagen kommer påverka kommunerna och deras insatser. Riskerna med att förlänga de tillfälliga uppehållstillstånden kommer leda till att psykisk ohälsa, svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden och försvåra integrering i samhället i stort något som lyfts fram i svaret från förvaltningen.

Som allt för ofta så fattas forskningsunderlag gällande nyttan med införda krav, istället finns det risker att de istället försvårar integrationen. Det var nådigt att barn undantas från försörjningskraven även om det säkert finns de inom svensk politik hade önskat att det var annorlunda. Det nya förslaget ökar kvinnors utsatthet för våld då den s.k. två årsregeln förlängs till tre år. Det innebär att kvinnor som kommit till Sverige på anknytning till en man måste vänta längre på att få uppehållstillstånd fristående från mannen. För kvinnor som utsätts för våld innebär detta en enorm utsatthet där rädslan för att förlora sitt uppehållstillstånd ofta gör att man väljer att inte söka hjälp utan lever kvar i våldet. Något som också ofta drabbar barn. Vi hade önskat att man istället hade tagit bort denna regel helt och håller för att skydda kvinnor och barn från våld istället för att låsa in den i våldsmans relationer.

Vi vill istället se en migrationspolitik som grundar sig i asylrätten, i solidariteten mellan människor och i en robust välfärd. Dessa utgångspunkter är inte luftiga löften. De placerar oss tydligt i den grundläggande politiska konflikt som skär igenom debatten i Sverige och övriga västvärlden: konflikten om fördelningen av samhällets resurser och konflikten mellan solidarisk politik och reaktionär nationalism.

I vårt Sverige är solidaritet och gemenskap utgångspunkten. Vårt mål är en värld där människor inte behöver fly. Det kräver ett långsiktigt arbete för global klimaträttvisa och ekonomisk jämlikhet, för fred, jämställdhet och frihet att vara den man är. Vägen är lång och ambitionerna måste höjas för att nå dit. Under tiden måste Sverige vara en klar och tydlig röst för asylrätt och mänskliga rättigheter genom att ge skydd åt dem som behöver det.

Asylrätten skapades inte för dagar av fred och frihet, utan för svåra tider då mänskligheten visar upp sina allra värsta sidor. I ruinerna av andra världskrigets förintelse och fasor – som då drivit många miljoner på flykt – kom insikten att det krävs ett löfte mellan stater för att i framtiden garantera människor en fristad undan krig, förföljelser och grymhet.

Historiskt ser vi – från misslyckade internationella försök att enas om att rädda judar undan den förestående förintelsen 1938, till skärpt migrationslagstiftning i Sverige under Balkankriget och nutidens misslyckade försök att hitta gemensamma ansvarstaganden i EU – att det är lättare för stater att enas om att stänga gränser och skärpa lagstiftning än om system för att rädda människor på flykt. Därför är asylrätten en grundläggande rättighet som måste försvaras. Kvotflyktingssystemet måste alltid kompletteras av andra vägar till skydd.

Här behöver Sverige visa vägen genom att delta i fördelning av kvotflyktingar, omfördelning av flyktingar inom EU och samtidigt försvara rätten att söka asyl via fler lagliga vägar och en utlänningslag som rättvist och rättssäkert lever upp till det Sverige förbundit sig till i människorättskonventionerna.

Ett av syftena bakom den tvärs omsvängningen av flyktingpolitiken efter hösten 2015 sades vara att Sverige skulle förmå andra EU-länder att ta sitt ansvar. Förutom att det drabbat

asylsökande hårt och orättvist, med splittrade familjer och rättsosäkerhet som följd, uppfylles inte det syftet. Tvärtom: andra EU-länder använde Sveriges omsvängning som ett argument för att ytterligare försämra sin flyktingpolitik och stänga gränser, skärpa lagar och fortsätta vägra ta ansvar.

Debatten om flyktingmottagande har blivit ett slagfält för högerens attacker mot den generella välfärden. Liksom i övriga Europa används högerextrema eller högerpopulister som murbräcka för att genomföra högerens gamla vanliga ideologiska mål. Sänkta skatter för de mest välbeställda, krympt välfärd och urholkade trygghetssystem får draghjälp av en retorik och politik som etnifierar ojämlikhetens symptom och orsaker. I en tid då högeren på detta tydliga sätt använder rasism för att slå sönder vår gemensamma trygghet borde kopplingen mellan att försvara den solidariska svenska välfärdsmodellen och att försvara solidaritet med människor på flykt vara uppenbar för alla.

Samma borgerlighet som tog bort SFI från dag ett kommer nu med krav på språktester och straff för människor som inte lär sig svenska. Samma borgerlighet som låtit företag suga miljardvinster ur en allt mer segregerad skola klagar nu på ökande kriminalitet och utanförskap bland unga. Samma partier som sänkt skatter för de rikaste och dränerat våra gemensamma tillgångar, låtsas som att underskotten är flyktingmottagandets fel.

Krisen i landets kommuner och regioner är ett resultat av en åldrande befolkning, i kombination med en medveten politik som genom stora skattesänkningar och ökad ojämlikhet urholkat förutsättningarna för utjämnande välfärd, trots att resurserna finns hos staten. Istället ställs människa mot människa. Krisen beror inte på flyktingmottagandet. Snarare kan en ökad befolkning på sikt hjälpa kommunernas ekonomi, om de som är nya i landet ges rätt förutsättningar och får det stöd och den utbildning som behövs för att bli en del av alla som bär upp välfärden i vårt land.

Vi vet att genom att investera i samhället och varandra kan bygga ett starkare, tryggare och mer inkluderande Sverige. Vårt arbete i kommittén kommer att grunda sig i asylrätten, i solidariteten mellan människor och i en robust välfärd. Detta innebär ett ansvarstagande för både den som söker skydd, dess familj och möjligheterna att finna fotfäste i samhället genom trygga uppehållstillstånd och lika förutsättningar att ta del av välfärden. Vi har även ett ansvar för människor som redan befinner sig här och som hamnat i kläm i populistiska flyktingpolitiska omsvängningar.

Detta ansvar ska vi självklart ta.

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes av Kadir Kasirga (S) enligt följande.

1. Att utbildningsnämnden beslutar delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut.
2. Att därutöver anför följande:

Det är en mänsklig rättighet att söka skydd undan krig och förföljelse och det är en del av vårt ansvar som medmänniskor, att hjälpa människor i behov av stöd. När nästan 80 miljoner människor är på flykt på grund av krig och förföljelse får inte någon blunda eller avsäga sig ansvaret att hjälpa till. Som kommittén själv konstaterar kommer inte Sveriges regelverk att styra över hur migrant- och flyktingrörelser är i världen.

Vi delar uppfattningen om att migrationspolitiken ska vara human, rättssäker och effektiv. Utifrån den utgångspunkten menar vi att flera av förslagen som presenteras inte harmoniserar med intentionerna. Vi hade önskat att kommittén hade tagit större hänsyn till forskning och konsekvensanalyser som har gjorts inom ramen för utredningen. Några av förslagen som vi särskilt vill framföra synpunkter på är uppehållstillståndens längd och kraven vid anhöriginvandring.

För att asylrätten ska värnas ska den som är på flykt få hjälp och skydd. De som har rätt till skydd och beviljas uppehållstillstånd i Sverige ska ges förutsättningar att snabbt komma in i samhället och etablera sig genom jobb och studier. De som saknar asylskäl och får avslag ska snabbt återvända.

För att människor som har beviljats uppehållstillstånd ska kunna etablera sig på ett bra sätt så kan vi inte ha ett system där huvudregeln är tidsbegränsade uppehållstillstånd. Permanent uppehållstillstånd bör vara huvudregeln eftersom det underlättar etableringen i samhället för individen som vet att den har fått en fristad. Trygga människor vågar tänka på framtiden. Med vetskapen om att skyddet inte är begränsat till tre år eller 13 månader kan individen fokusera på att integrera sig i samhället istället för att oro sig för en förnyad asylprocess. Vår utgångspunkt är att de nya invånarna kommer att bidra till att skapa tillväxt i vårt land. Men det förutsätter att de är trygga i att de får vara med och att de tillsammans med sina familjer kan rota sig här. Vi oroar oss för att barn i familjer som beviljas tidsbegränsade uppehållstillstånd utsätts för en enorm stress och att deras välmående påverkas negativt med en osäker och utsatt migrationsstatus.

Dessutom riskerar förslaget om tidsbegränsade uppehållstillstånd innebära att en enorm administration och byråkrati ska byggas upp för att ta sig an de många ansökningar som kommer att uppstå till följd av att i stort sett alla uppehållstillstånd som beviljas är tillfälliga. Det kan inte anses ligga i linje med att migrationspolitiken ska vara effektiv med en gigantisk apparat. Vi ser framför oss långa handläggningstider, höga kostnader för Migrationsverket och längre etableringstid.

Kommittén har inte beaktat förutsättningarna i Stockholm och andra kommuner i utförande av förslagen kring försörjningskraven vid anhörginvandring. I Stockholm är bostadsbristen enorm vilket innebär att med krav som föreslås gälla om att anknytningspersonen ska ha en bostad av tillräcklig storlek och standard för sig och den anhörige är orimliga. Bristen på hyresrätter och högt marknadspris på bostäder kommer att försvåra för många.

Slutligen vill vi framhålla att det är viktigt att migrationspolitiken som ska fastslås är långsiktig, tar fasta på evidens och samtidigt står upp för värden om öppenhet, humanitet och rättssäkerhet.

Reservation anfördes av Tina Kratz (V) enligt följande.

1. Att utbildningsnämnden avslår förvaltningens förslag till beslut.
2. Att därutöver anför följande:

De förslag som här hastats fram och nu ligger på bordet är inget som borde tvingas igenom utan istället bör hela utredningen förpassas till papperskorgen. Utöver att försvåra asyl och inskränka rättigheter för människor på flykt så kommer ett införande av lagen få långtgående konsekvenser för kommuner. I underlaget finns det ingen konsekvensanalys av hur lagen kommer påverka kommunerna och deras insatser. Riskerna med att förlänga de tillfälliga uppehållstillstånden kommer leda till att psykisk ohälsa, svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden och försvåra integration i samhället i stort något som lyfts fram i svaret från förvaltningen. Det kommer skapa en osäkerhet som inte gynnar en familjs möjlighet att finna fotfäste i samhället på det sätt som trygga och långsiktigt hållbara uppehållstillstånd skulle göra. Vi anser att vi har ett ansvar för människor och framförallt för barn som befinner sig här och som hamnat i kläm av populistiska migrationspolitiska omsvängningar.

Vi ser en påtagligt ökad risk för ökad oro hos barn om kommitténs förslag skulle bli lag. Barn och ungdomar behöver trygga förhållanden för att kunna tillgodogöra sig undervisningen, det håller vi med förvaltningen om. Som allt för ofta så fattas forskningsunderlag gällande nyttan med införda krav, istället finns det risker att de istället försvårar integrationen. Det var nådigt att barn undantas från försörjningskraven även om det säkert finns de inom svensk politik som hade önskat att det var annorlunda. För kvinnor som

utsätts för våld innebär detta en enorm utsatthet där rädslan för att förlora sitt uppehållstillstånd ofta gör att man väljer att inte söka hjälp utan lever kvar i våldet. Något som också ofta drabbar barn. Vi hade önskat att man istället hade tagit bort denna regel helt och håller för att skydda kvinnor och barn från våldsamma relationer.

Vänsterpartiet vill istället se en migrationspolitik som grundar sig i asylrätten, i solidariteten mellan människor och i en robust välfärd. Dessa utgångspunkter är inte luftiga löften. De placerar oss tydligt i den grundläggande politiska konflikt som skär igenom debatten i Sverige och övriga västvärlden: konflikten om fördelningen av samhällets resurser och konflikten mellan solidarisk politik och reaktionär nationalism.

I vårt Sverige är solidaritet och gemenskap utgångspunkten. Vårt mål är en värld där människor inte behöver fly. Det kräver ett långsiktigt arbete för global klimaträttvisa och ekonomisk jämlikhet, för fred, jämställdhet och frihet att vara den man är. Vägen är lång och ambitionerna måste höjas för att nå dit. Under tiden måste Sverige vara en klar och tydlig röst för asylrätt och mänskliga rättigheter genom att ge skydd åt dem som behöver det.

Asylrätten skapades inte för dagar av fred och frihet, utan för svåra tider då mänskligheten visar upp sina allra värsta sidor. I ruinerna av andra världskrigets förintelse och fasor – som då drivit många miljoner på flykt – kom insikten att det krävs ett löfte mellan stater för att i framtiden garantera människor en fristad undan krig, förföljelser och grymhet.

Historiskt ser vi – från misslyckade internationella försök att enas om att rädda judar undan den förestående förintelsen 1938, till skärpt migrationslagstiftning i Sverige under Balkankriget och nutidens misslyckade försök att hitta gemensamma ansvarstaganden i EU – att det är lättare för stater att enas om att stänga gränser och skärpa lagstiftning än om system för att rädda människor på flykt. Därför är asylrätten en grundläggande rättighet som måste försvaras. Kvotflyktingssystemet måste alltid kompletteras av andra vägar till skydd.

Här behöver Sverige visa vägen genom att delta i fördelning av kvotflyktingar, omfördelning av flyktingar inom EU och samtidigt försvara rätten att söka asyl via fler lagliga vägar och en utlänningslag som rättvist och rättssäkert lever upp till det Sverige förbundit sig till i människorättskonventionerna.

Ett av syftena bakom den tvära omsvängningen av flyktingpolitiken efter hösten 2015 sades vara att Sverige skulle förmå andra EU-länder att ta sitt ansvar. Förutom att det drabbat asylsökande hårt och orättvist, med splittrade familjer och rättsosäkerhet som följd, uppfylls inte det syftet. Tvärtom: andra EU-länder använde Sveriges omsvängning som ett argument för att ytterligare försämra sin flyktingpolitik och stänga gränser, skärpa lagar och fortsätta vägra ta ansvar.

Debatten om flyktingmottagande har blivit ett slagfält för högerens attacker mot den generella välfärden. Liksom i övriga Europa används högerextrema eller högerpopulister som murbräcka för att genomföra högerens gamla vanliga ideologiska mål. Sänkta skatter för de mest välbeställda, krympt välfärd och urholkade trygghetssystem får draghjälp av en retorik och politik som etnifierar ojämlikhetens symptom och orsaker. I en tid då högeren på detta tydliga sätt använder rasism för att slå sönder vår gemensamma trygghet borde kopplingen mellan att försvara den solidariska svenska välfärdsmodellen och att försvara solidaritet med människor på flykt vara uppenbar för alla.

Samma borgerlighet som tog bort SFI från dag ett kommer nu med krav på språkstester och straff för människor som inte lär sig svenska. Samma borgerlighet som låtit företag suga miljardvinster ur en allt mer segregerad skola klagar nu på ökande kriminalitet och utanförskap bland unga. Samma partier som sänkt skatter för de rikaste och dränerat våra gemensamma tillgångar, låtsas som att underskotten är flyktingmottagandets fel.

Krisen i landets kommuner och regioner är ett resultat av en åldrande befolkning, i kombination med en medveten politik som genom stora skattesänkningar och ökad ojämlikhet urholkat förutsättningarna för utjämnande välfärd, trots att resurserna finns hos staten. Istället ställs människa mot människa. Krisen beror inte på flyktingmottagandet. Snarare kan en ökad befolkning på sikt hjälpa kommunernas ekonomi, om de som är nya i landet ges rätt

förutsättningar och får det stöd och den utbildning som behövs för att bli en del av alla som bär upp välfärden i vårt land.

Vi vet att genom att investera i samhället och varandra kan bygga ett starkare, tryggare och mer inkluderande Sverige. Vårt arbete i kommittén kommer att grunda sig i asylrätten, i solidariteten mellan människor och i en robust välfärd. Detta innebär ett ansvarstagande för både den som söker skydd, dess familj och möjligheterna att finna fotfäste i samhället genom trygga uppehållstillstånd och lika förutsättningar att ta del av välfärden. Vi har även ett ansvar för människor som redan befinner sig här och som hamnat i kläm i populistiska flyktingpolitiska omsvängningar.

Reservation anfördes av Martin Westmont (SD) enligt följande.

1. Att utbildningsnämnden beslutar delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut.
2. Att därutöver anför följande:

När uppehållstillståndet för eleven är tidsbegränsat så bör man även från förvaltningens sida se om det finns delar i utbildningen som ska anpassas därefter. Så att eleven får bästa möjliga förutsättningar att få användning av de kunskaper man har fått i Sverige i sitt hemland. I utredningen kan man läsa att uppehållstillstånd i huvudsak ska vara tidsbegränsade. ”I huvudsak” öppnar upp för tolkning kring när uppehållstillstånd är tidsbegränsat. Vi eftersöker en tydlighet kring när är uppehållstillstånd tidsbegränsade och i vilka fall kan man undantas från att uppehållstillståndet är tidsbegränsat.